

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Epistolarvm Innocentii III. Romani Pontificis Libri Vndecim

Innozenz <III., Papst>

Parisiis, 1682

Vniversis Archiepiscopis & Episcopis ad quos litteræ istæ pervenerint.

urn:nbn:de:hbz:466:1-20020

clesiæ deputatam sibi restituere contradicit, in his & multis aliis contra juramentum Burdegalensi Ecclesiæ ac prædecessori suo præstitum temerè veniendo. Ex parte verò ipsius Episcopi fuit propositum ex adverso quòd intrans idem Archiepiscopus annis singulis pluries diocesim Pictavensem non vocatus ab eo vel à terræ Principe invitatus, nullaque necessaria causa tractus à suis subditis frequentius debito, de leuga ferè in leugam dietas faciens, exigit procurari, correctiones tamquam ordinarius faciens per totam diocesim Pictavensem, in qua ipse, præter ordinariam, delegatam à nobis super correctionibus obtinet potestatem. Sententias quoque in raptores & alios qui injuriantur Ecclesiis vel personis ecclesiasticis, sive illis qui sub Ecclesiæ protectione consistunt, ab eo exigente justitia promulgatas, juris ordine prætermisso relaxans, tractat causas in eadem diocesi & committit, licèt ad eum non fuerit appellatum. Qui, eo quondam apud sedem apostolicam existente, ad Ecclesiam Pictavensem accedens, & in ejus & subditorum suorum gravamen procuraciones ibidem recipiens, quosdam diocesis suæ Clericos, licèt super hoc ab eo mandatum non habuerit, ordinavit. Et licèt componentibus inter eos venerabili fratre nostro Nannerensi Episcopo & Decano Pictavensi aliisque pluribus, idem Archiepiscopus promississet quòd nihil unquam contra eum vel honorem suum machinari de cetero attentaret, nisi forsan ipsi primitus requisiti terminare non possent si quid adversus eum proponeret questionis, multa tamen, contra compositionem eandem & promissionem suam temerè veniens, in ejus & honoris sui dispendium attentavit, super his & aliis injuriosis existens eidem plurimum & molestus. Quia verò nobis non constitit de præmissis, discretioni vestræ de procuratorum utriusque partis assensu per apostolica scripta mandamus quatinus competenti loco partibus convocatis, & rationibus hinc inde plenius auditis & cognitis, si de partium processerit voluntate, causam ipsam appellatione remota sine canonico decidatis & faciatis quod decreveritis per censuram ecclesiasticam firmiter observari. Alioquin eandem sufficienter instructam ad nostram præsentiam remittentes, præfigatis partibus terminum competentem quo nostro se conspectui repræsentent recepturæ judicium æquitatis. Testes autem qui fuerint nominati, si se gratia, odio, vel timo-

re subtraxerint, per censuram eandem appellatione remota cogatis veritati testimonium perhibere. Nullis litteris obstantibus, si quæ apparuerint à sede apostolica præter assensum partium impetratæ. Quòd si non omnes &c. duo vestrum ea &c. Datum Laterani xiv. Kal. Julij, pontificatus nostri anno tertio decimo.

VNIVERSIS ARCHIEPISCOPIS
& Episcopis ad quos litteræ istæ pervenerint.

CVM inestimabile pretium sanguinis Iesu Christi &c. Require* supra in littera scripta eodem quaterno per totum usque. Quapropter venientes ad apostolicam sedem dilectos filios Bernardum Primum & Willelmum Arnaldi & quosdā alios paterna benignitate suscepimus ac ea quæ nobis &c. ut in eadem usque intellectu, eosque diligenter examinatos atque correptos hoc modo reconciliavimus ecclesiasticæ unitati. Ego, inquit, Bernardus Primus, appositis evangelis, & scripto confessionis impositi super illa, hoc præfeto inter manus tuas, summe Pontifex, juramentum, Deum invocando testem in animam meam, quòd ita &c. sicut in ipsa usque pro posse resistam. Hoc autem profiteor non esse juramentum quale Christus legitur prohibuisse in evangelio, sed quale à sanctis doctoribus Augustino & aliis perhibetur esse præstandum causa necessitatis cum veritate & justitia & judicio. Scriptum autem confessionis est tale. PATEAT omnibus fidelibus quòd ego Bernardus Primus & omnes fratres mei propositis nobis sacrosanctis evangelis corde credimus, fide intelligimus, ore confitemur, & simplicibus verbis, id est, sine duplicitate, fideliter affirmamus patrem & filium & spiritum sanctum tres personas esse, unum Deum, & sicut in Credo in Deum, & in Credo in unum Deum, & in Quicumque vult continetur, confitemur esse per omnia sentiendum. Item corde credimus & ore confitemur patrem & filium & spiritum sanctum unum Deum, de quo nobis est sermo, esse creatorem & gubernatorem ac dispositorem omnium rerum visibilium & invisibilium, corporalium & spiritualium. Item corde credimus & ore confitemur patrem & filium & spiritum sanctum unum Deum, legem Moyse dedisse, & ipsum in Prophetis locutum fuisse, & Iohannem Baptistam ab ipso missum esse sanctum & justum & in utero matris suæ spiritu sancto repletum. Item corde credimus & ore confitemur incarnationem Domini nostri Iesu Christi, ut qui erat filius Dei in diuinitate, patri

„ aequalis, fieret homo in utero sanctæ Ma-
 „ riae matris suæ, veram carnem assumens
 „ ex visceribus matris, qui natus est vera car-
 „ nis nativitate, & manducavit, & bibit & c.
 „ dormivit, & fatigatus ex itinere quievit, &
 „ passus est vera carnis suæ passione, & mor-
 „ tuus est vera carnis suæ morte, & resurre-
 „ xit vera carnis suæ resurrectione, in qua
 „ postquam veraciter manducabit & bibit,
 „ ascendit in cælum, & sedet ad dexteram
 „ Dei patris omnipotentis, inde venturus est
 „ iudicare vivos & mortuos. Item corde cre-
 „ dimus & ore confitemur unam esse Eccle-
 „ siam catholicam & apostolicam, sanctam
 „ & immaculatam, extra quam neminem
 „ salvari fætemur. Sacramenta verò quæ in
 „ ea celebrantur, inastimabili atque invisi-
 „ bili virtute spiritus sancti, licet à peccato-
 „ re sacerdote ministrantur, dum Ecclesia
 „ eum recipit, in nullo reprobamus, neque
 „ ecclesiasticis officiis vel benedictionibus
 „ ab eo celebratis detrahimus, sed benivolo
 „ animo, tamquam à iustissimo, amplecti-
 „ mur. Approbamus quoque baptismum in-
 „ fantium, & si defuncti fuerint post baptis-
 „ mum, antequam peccata committant, fa-
 „ temur eos salvari. Confirmationem quo-
 „ que ab Episcopo factam, id est impositionem
 „ manuum, sanctam & venerandè ac-
 „ cipiendam esse censemus. In sacrificio eu-
 „ charistiæ, quæ fuerant panis & vinum an-
 „ te consecrationem, post consecrationem
 „ esse corpus & sanguinem Iesu Christi sim-
 „ pliciter affirmamus & credimus; in quo
 „ nihil à bono majus nec à malo minus perficitur
 „ a sacerdote. Peccatores veraciter peccantes
 „ veniam à Deo consequi concedimus, & eis
 „ libentissimè communicamus. Undionem
 „ infirmorum cum oleo consecrato veneramus.
 „ Conjugia carnalia esse contrahenda
 „ secundum Apostolum Paulum non negamus;
 „ legitime verò contra etiam disjungere
 „ omnino prohibemus. Ordines ecclesiasticos,
 „ id est episcopatum & presbyterium ac ceteros,
 „ & omne quod in Ecclesia ordinabiliter
 „ sanctum legitur aut canitur, humiliter
 „ collaudamus, & fideliter veneramus. Item
 „ corde credimus & ore confitemur resurrectionem
 „ hujus carnis quam gestamus, & non alterius,
 „ & vitam æternam, & unumquemque homi-
 „ nem secundum opera sua esse recepturum.
 „ Eleemosynas, & sacrificium, ceteraque
 „ beneficia fidelibus defunctis prodesse non
 „ dubitamus. Et quia fides sine operibus
 „ mortua est, ut dicit Apostolus Iacobus
 „ seculo abrenuntiavimus, & quæ habebamus,
 „ velut à Domino consultum est, pau-

Tom. II.

„ peribus erogavimus, & pauperes esse de-
 „ crevimus. Ita quòd solliciti esse de crastino
 „ non curamus, nec aurum vel argentum
 „ vel aliquid tale præter vestimentum & vi-
 „ ctum quotidianum à quoquam accepturi
 „ sumus. Consilia quoque evangelica velut
 „ præcepta servare proposuimus. Remanentes
 „ autem in seculo, & sua possidentes, &
 „ hanc fidem supradictam firmiter & integre
 „ credentes, præceptaque Domini servantes,
 „ salvari fætemur. Ad hæc in nomine patris
 „ & filij & spiritus sancti & beatissimæ
 „ virginis Mariæ, ad ædificationem universalis
 „ sanctæ Dei Ecclesiæ, & ad salutem animarum
 „ omnium ad quorum aures pervenit, sicut
 „ fideliter credimus corde, fidem prædictam
 „ ore firmiter confiteri & nuntiare
 „ proposuimus, & usque ad animam &
 „ sanguinem adversus omnes sectas hæresium
 „ defendere viriliter. Consistentes sub
 „ magisterio & regimine unius & veri
 „ magistri Domini nostri Iesu Christi ac
 „ pissimi Vicarij ejus Papæ Innocentij &
 „ successorum ejus, semper permanentes
 „ tam corpore quàm spiritu in communione
 „ sanctæ Romanæ ac universalis Ecclesiæ,
 „ quam sanctam & catholicam, & apostolicam
 „ supra diximus quia credimus esse, omnes
 „ baptizatos in nomine patris & filij &
 „ spiritus sancti, nisi à supradicta fide
 „ recesserint, ubi boni cum malis conveniant,
 „ permixta quippe est diversitate filiorum;
 „ cui Ecclesiæ præfatum Dominum Innocentium
 „ Papam credimus præesse pastorem, &
 „ ipsum & omnes Episcopos & sacerdotes
 „ & ceteros ordinarios fidem supradictam
 „ tenentes, in ipsa Ecclesia ministros esse
 „ fætemur & credimus. Idcirco ab ipsis,
 „ & non ab aliis, petimus & cupimus
 „ suscipere ecclesiastica sacramenta. Specia-
 „ liter autem de fractione panis, super qua
 „ infamati sumus, diximus & dicimus quia
 „ nunquam factum fuit causa præsumptionis,
 „ nec causa contemptus sacrificij sacerdotis,
 „ sed causa ardoris fidei & caritatis &
 „ causa deliberationis, ne indurarentur
 „ simplices fideles inter hæreticos permanentes,
 „ & sacramentum eucharistiæ non accipientes,
 „ sed nunc & in perpetuum abdicamus
 „ & abicimus & abdicabimus à nobis &
 „ ab omnibus nobis credentibus, secundum
 „ nostrum posse, ab opere & à credulitate,
 „ corde credentes & ore confitentes
 „ sacramentum corporis & sanguinis Christi
 „ nec esse efficiendum nec posse confici nisi à
 „ sacerdote per impositionem manus visibilis
 „ Episcopi secundum morem Ecclesiæ
 „ visibiliter ordinato. Habemus autem manda-

M m ij

» tom orare ut Deus mittat operarios in mes-
 » sem suam, id est, prædicatores in populum
 » suum, qui debent benignè & humiliter in-
 » petrare sibi dari ex licentia summi Pontifi-
 » cis & Prælatorum Ecclesiæ ut possint ad-
 » monere & exhortari in doctrina sana & ad-
 » versus omnes hæreticos, gratia Dei ad-
 » juvante, cum omni virtute animi & studio
 » ut eos ad fidem catholicam convertant,
 » desudare, & credentes eorum privatis &
 » publicis admonitionibus, sicut decet, ab
 » eorum credulitate & hæresi separare, &
 » Ecclesiæ supradictæ incorporare, & ab
 » omnibus vitiis & peccatis compescere tam
 » se ipsos quàm suos auditores, à superbia
 » scilicet, & inani gloria, invidia, ira, cu-
 » piditate, & avaritia, gulositate, luxuria,
 » mendacio, detractione, blasphemia, odio,
 » fraude, perjurio, & homicidio. Et quam-
 » vis ista nos prædicemus, tamen potestatem
 » secularem secundum leges officium suum
 » in malefactoribus peragentem non judica-
 » mus, neque ob hoc damnamam esse dici-
 » mus vel credimus. Veruntamen, sicut filij
 » Ecclesiæ, reos sanguinis defendimus piis
 » interventionibus, quia scriptum est. Reos
 » sanguinis defendat Ecclesia. Quamvis au-
 » tem propter vitandum perjurium non sit
 » apperendum juramentum, jurantes tamen
 » ex deliberatione causa necessitatis cum ve-
 » ritate & iudicio & iustitia non culpamus,
 » neque propter hoc credimus condemnan-
 » dos. In omnibus verò episcopatibus, dio-
 » cesibus, vel parrochiis in quibus sumus vel
 » fuerimus, disposuimus jejunare secundum
 » morem & consuetudinem Prælatorum &
 » catholicorum virorum orthodoxorum illa-
 » rum provinciarum, tam in vigiliis quàm in
 » jejniis quatuor temporum & quadragesi-
 » ma. Denique licet dicat Christus, Opor-
 » tet semper orare & non deficere, & Apol-
 » tolus, sine intermissione orate, tamen qui-
 » dam nostrorum per viginti quatuor vices
 » inter diem ac noctem, alij quindecies, alij
 » duodecies, qui autem minus, septies pro
 » omnibus hominibus secundum eorum gra-
 » dus orant. Et quamquam officium nos-
 » trum sit præcipue ut omnes discant, &
 » omnes qui sunt idonei exhortentur, tamen
 » cum tempus ingruit, propriis manibus la-
 » boramus, ita duntaxat ne pretium accipia-
 » mus conventum. Qui autem nobis cre-
 » dunt, à quibuscunque aliquid per aliquam
 » fraudem habuerint, necesse est, si potue-
 » rint, & nobis acquiescere voluerint, ut
 » ipsi & non alii restituant. Decimas siqui-
 » dem & primitias & oblationes & cetera se-
 » cundum usum locorum servitia Prælati &

» aliis Clericis sub quorum dioecesibus victi-
 » taverint fideliter persolvant: quod omni-
 » bus fidelibus Christianis efficaciter suade-
 » mus.] Licet autem in subscriptis articulis,
 » sicut a quibusdam accepimus, assererentur
 » errasse, quòd videlicet soli Deo esse obe-
 » diendum, & si homini, soli iusto, qui
 » Deum habet in se, ac licere laico ac litte-
 » rato sine licentia cujuscunque hominis præ-
 » dicare, bonumque laicum conficiendi eu-
 » charistiam potestatem habere, malum au-
 » tem sacerdotem nequaquam, & ejus ora-
 » tiones aut Missas vivis vel mortuis non pro-
 » ficere, ac Romanam Ecclesiam nequa-
 » quam Ecclesiam Dei esse, necnon etiam
 » juramentum in quolibet articulo sub Ec-
 » clesiæ forma factum peccatum esse morta-
 » le dogmatissime dicantur, ipsi tamen ex
 » præscripta confessione, in qua tanguntur
 » articuli prænotati, super his suam innocen-
 » tiam excusarunt, illud insipientes omni-
 » no, quòd videlicet mulieribus evangelium
 » in Ecclesia licitum esse docere, ac indul-
 » gentias quæ fiunt à summo Pontifice vel
 » aliis Episcopis non proficere, iustumque
 » laicum contentes sibi absolvere posse,
 » quidam eos referunt astruxisse. Ceterum
 » super eo quòd nonnullos Clericorum scan-
 » dalizasse dicuntur, eis in plurimis detra-
 » hendo, ipsos asperè redarguimus, in vir-
 » tute obedientiæ quam præstiterunt nobis
 » districtius injungentes eisdem, quod & ip-
 » si sub eadem servare obedientia promise-
 » runt, ut Clericos in omni qua convenit
 » habentes reverentia & honore, ab eorum
 » omnino infamatione seu detractione desist-
 » ant; præcipientes eisdem ne passim sibi
 » præsumant prædicationis officium arrogare,
 » sed præterquam Ecclesiarum rectores
 » in fide recta & sana doctrina noverint esse
 » probatos, licentiam eis tribuant exhortan-
 » di competentibus horis & locis, cumque
 » continentiam repromiserint, suspectum
 » mulierum consortium prorsus evitent; qui
 » super his & aliis promiserunt devotam &
 » debitam nobis obedientiam exhibere. Nos
 » igitur, habito fratrum nostrorum consilio,
 » per apostolica vobis scripta mandamus
 » quatinus recepto à ceteris fratribus simili
 » juramento, ecclesiastica unitati reconci-
 » lietis eosdem, & denuntietis ipsos verè ca-
 » tholicos ac rectè fideles, in præscriptis &
 » aliis eos secundum Deum ab omni scanda-
 » lo & infamia servantes immunes, & in lit-
 » teris testimonialibus & aliis adminiculis ip-
 » sos propter Deum misericorditer adjuvetis.
 » Datum Laterani x v 1111. Kal. Julij, ponti-
 » ficatus nostri anno tertiodecimo.